

Tiesu izspēles kāzuss

[A] Kāzusā minētie fakti, personas un notikumi ir izdomāti. Jebkāda apstākļu vai notikumu sakritība uzskatāma par nejaušu. Lai arī kāzusa darbība noris reālā laikā, šis apstāklis nekādā mērā nepierāda, ka kāzusa pamatā likti reāli notikumi.

[B] Kāzuss ir balstīts uz Latvijā spēkā esošajām tiesību normām uz 2015. gada 17. septembri. Ja līdz izspēļu finālam kādā tiesību nozarē, kas aplūkota kāzusā, mainās normatīvais regulējums, tajā skaitā normatīvais akts vai akti zaudē spēku vai tiek grozīti, tiek pieņemts vai stājas spēkā jauns normatīvais akts vai akti, šie grozījumi izspēļu dalībniekiem nav jāņem vērā. Ja pēc izspēļu sākuma nacionāla vai starptautiska tiesa vai tām pielīdzināma institūcija, tajā skaitā Satversmes tiesa, Eiropas Savienības Tiesa, Eiropas Cilvēktiesību tiesa, ANO Cilvēktiesību komiteja vai citu valstu konstitucionālās, augstākās vai citas tiesas, pieņem autoritatīvu skaidrojumu kādai tiesību problēmai, kas tieši neietekmē apstrīdētās normas, tad šāds skaidrojums var tikt izmantots. Ja skaidrojums attiecas uz izspēles kāzusa situāciju, izspēļu dalībnieki var izmantot tajā ietvertos argumentus.

[C] Kāzusā aprakstītie viedokļi skaidro un raksturo pieteikuma iesniedzēja un valdības pozīciju. Izspēļu dalībnieku juridiskajai analīzei nav pilnībā jāsakrīt ar kāzusā aprakstītajiem pušu viedokļiem. Izspēļu dalībniekiem ir jāievēro prasījuma robežas, savukārt argumentācijas izvēlē viņi nav ierobežoti.

II

[1] 2015. gada vasarā Eiropa piedzīvoja lielāko patvēruma meklētāju pieplūdumu, kopš Otrā pasaules kara. Tā pamatā ir notikumi Sīrijā, kur pilsoņu kara rezultātā aptuveni 4 miljoni iedzīvotāju ir pametuši valsti. Daudzi devušies glābiņa meklējumos uz Eiropu. Latvijas valdība ir apņēmusies uzņemt nelielu daļu patvēruma meklētāju, taču šāds valdības lēmums Latvijā sabiedrībā tiek vērtēts neviennozīmīgi. Viedokļi par patvēruma meklētāju uzņemšanu dalās, un nereti internetā tiek atspoguļoti komentāri, kas pauž negatīvu attieksmi pret patvēruma meklētāju uzņemšanu.

[2] Asnāts Kalniņš ir augsta ranga amatpersona Labklājības ministrijā un aktīvi pauž savu viedokli presē, masu informācijas līdzekļos un sociālajos tīklos. A.Kalniņam ir arī savs *Twitter* konts, kuram ir ievērojams skaits sekotāju - 46 789. A.Kalniņš iemantojis lielu sabiedrības atzinību dēļ saviem centieniem nodrošināt sabiedrības nabadzīgāko un mazāk aizsargāto grupu intereses. Ar saviem provokatīvajiem izteikumiem viņš aizsācis ne mazums vērtīgu diskusiju gan sabiedrībā, gan valdībā. A.Kalniņš regulāri publicē komentārus par valstī aktuālām problēmām, tajā skaitā pārpublicē pētījumus, statistiku, satīriskas karikatūras un jokus. A.Kalniņš ir paudis asu kritiku par valsts lēmumu uzņemt Latvijā patvēruma meklētājus un šo viedokli atspoguļo arī savos izteikumos portālā *Twitter*. Vairāki šādi ieraksti ir radījuši sašutumu. Skaļākie no tiem ir sekojoši:

1. Uzmanību, latvieti, Tava zeme deg! Ja Eiropa imigrantus žēlo, viņi tevi nežēlos. #AllahAkbar
2. Tev patīk tava sieva? IMIGRANTIEM ARĪ!!!
3. Kāda atšķirība starp bēgli un vēstuli? Vēstuli var aizsūtīt atpakaļ, no kurienes nākusi. #Latvijanaviebrauktuve
4. Islams – varmāku un pašnāvnieku kustība. Vīri, esiet gatavi aizstāvēt valsti. :)
5. Varēja jau arī neglābt tās laivas...

Tāpat arī A.Kalniņš ir “retvītojis” lietotāja “sliktie_joki” ierakstu: “Ja tu, bēgli, nezini, kur ir laime Tava, nemeklē to Latvijā, Latvijā tās nav’a”, kā arī sava partijas biedra pausto “Francijas upuri ir pilnībā uz multikulturālistu sirdsapziņas – viņu islamizācijas politika noveda pie to mežoņu rīcības sekām”.

[3] 2015. gada 21. augustā laikraksts “Aktuālais Latvijā” publicēja rakstu, kurā pauda sašutumu par A.Kalniņa izteikumiem, un sprieda, vai tiesībsargājošo iestāžu pasīvo attieksmi nevarētu izskaidrot ar viņa ietekmi pārvaldes struktūrās. Rakstā norādīts, ka šāda policijas bezdarbība tikai veicina naida un neiecietības izplatību sabiedrībā. Publikācijā arī paustas bažas par to, ka līdz fiziskai sadursmei ar citādajiem nebūs ilgi jāgaida. Pēc raksta izlasīšanas atsevišķas personas vērsās Valsts policijā ar iesniegumu par kriminālprocesa uzsākšanu pret A.Kalniņu par naida kurināšanu. Pēc iesnieguma izvērtēšanas pret A.Kalniņu 2015. gada 15. septembrī tika ierosināts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 78. panta par naida kurināšanu.

[4] Reaģējot uz ierosināto kriminālprocesu un 2015. gada 17. septembra valdības lēmumu uzņemt papildu patvēruma meklētājus, A.Kalniņš savā *Twitter* kontā publicēja sekojošu aicinājumu: “Pietiek klusēt, parādi valstij, kā rīkoties bēgļu jautājumā! Tiekamies 21.09. pukst. 10:00 pie MK”, aicinot rīkot piketu pie Ministru kabineta.

[5] 2015. gada 21. septembrī pulksten desmitos pie Ministru Kabineta sapulcējās 476 cilvēki, kuri aicināja valdību atturēties no patvēruma meklētāju uzņemšanas. Pikets noritēja miermīlīgi, un nekādi draudī sabiedrības drošībai netika novēroti. Aptuveni 40 minūtes pēc piketa sākuma tā norises vietā ieradās policijas darbinieki un izkliedēja piketa dalībniekus, pamatojoties uz to, ka šāds pikets nav ticis saskaņots ar Rīgas domi. A.Kalniņš, paužot neapmierinātību par šādu policijas rīcību, atteicās atstāt piketa vietu.

[6] Policijas darbinieks aicināja A.Kalniņu sekot viņam uz policijas automašīnu personības noskaidrošanai. Atbildot uz policijas darbinieka aicinājumu, A.Kalniņš norādīja, ka visi tāpat zina, kas viņš ir, un jebkurā gadījumā viņš nedaru neko aizliegtu. Pēc atkārtota aicinājuma atklāt savu personību, A.Kalniņš nolēma pamest piketa vietu, tā arī neizpildot policijas darbinieka prasību. Lai neļautu atstāt notikumu vietu, policists aizšķērsoja A.Kalniņam ceļu, un sāka virzīt Kalniņu uz policijas ekipāžu, pa ceļam A.Kalniņu vairākkārt pasteidzinot un ar steku viegli pabikstot viņa muguru. Iebilstot pret šādu “bakstīšanu”, A.Kalniņš izteica aizvainojošas piezīmes par

policista rīcību. Reaģējot uz šiem izteikumiem, policists A.Kalniņam iecirta sejā pļauku netālu no piketa vietas. Nevēlēdamies turpmāku konfrontāciju, A.Kalniņš piekrita doties uz automašīnu, kur A.Kalniņam tika sastādīts protokols par piketa organizēšanas kārtības pārkāpšanu, iepriekš to nepiesakot.

[7] A.Kalniņš vēlāk tika notiesāts par naida kurināšanu pret patvēruma meklētājiem, bēgļiem, imigrantiem. Likumā noteiktajā kārtībā A.Kalniņš pārsūdzēja tiesā sev izvirzīto apsūdzību naida izraisīšanā, jo tas pārkāpj viņa vārda brīvību, un pārsūdzēja piemēroto administratīvo sodu par piketa organizēšanas kārtības pārkāpšanu, jo tas pārkāpj viņa tiesības uz pulcēšanās brīvību. A.Kalniņš arī sūdzējās par policijas rīcību personas aizturēšanas laikā. Izsmēlot visus savu tiesību aizsardzības mehānismus Latvijā un negūstot sev labvēlīgu lēmumu, A.Kalniņš vērsās Eiropas Cilvēktiesību tiesā, norādot, ka ir pārkāptas viņa tiesības uz vārda brīvību, pazemojošas attieksmes aizliegums un pulcēšanās brīvība. Pirmkārt, viņa izteikumi *Twitter* kontā esot izņemti no konteksta, un ir redzams, ka tie bija domāti kā joki un neaicināja uz naidu un nesaticību. Otrkārt, policista attieksme, viņu ieplaukājot, esot viņu dziļi pazemojusi, kas pēc jaunākās Eiropas Cilvēktiesību tiesas prakses nav pieļaujams. Treškārt, policijas iejaukšanās viņa rīkotajā miermīlīgajā piketā esot klajš pulcēšanās brīvības pārkāpums. Turklāt arī tiesībsargs ierosinājis pārbaudes lietu par šo faktu. Sūdzība tika iesniegta, ievērojot Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk – Konvencija) 35. pantā noteiktos kritērijus sūdzības iesniegšanai.

[8] Valdība savā atbildes rakstā norādīja, ka Konvencija neaizsargājot naida runu un šie komentāri acīmredzami pārsniedz visas pieļaujamās vārda brīvības robežas. Turklāt tāda ranga amatpersonai būtu daudz rūpīgāk jāizvērtē savi izteikumi publiskajā telpā. Otrkārt, lai gan valdība neatbalsta cilvēku ieplaukāšanu un bikstīšanu no policijas puses, policijas darbinieka rīcība nesasniedz nepieciešamo smaguma pakāpi, lai varētu konstatēt Konvencijas 3. panta pārkāpumu. Treškārt, policijas darbiniekiem esot pienākums pārtraukt piketu, kas nebija pieteikts atbilstoši likumam “Par sapulcēm, gājieniem un piketiem”. Latvijā ir izveidojusies stabila administratīvo tiesu prakse, no kuras izriet, ka personām tiek ļauts rīkot piketus, tos iepriekš piesakot, jo tādā veidā tiek savlaicīgi novērsti draudi sabiedrības drošībai.